

5.2.2020

Härkälän tila

**YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN
ARVIOINTIOHJELMASTA, HÄRKÄLÄN TILAN BROILERIKASVATTAMON
LAAJENNUSHANKE, HUITTINEN**

Härkälän tila on 28.11.2019 toimittanut Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukseen (ELY-keskukseen) ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (252/2017) mukaisen ympäristövaikutusten arviointiohjelman (YVA-ohjelman), joka koskee Huittisiin sijoittuvaa broilerikasvattamon laajennushanketta.

Hankkeesta vastaava on Härkälän tila, jossa yhteyshenkilönä toimii Juhani Nisu.

YVA-ohjelman on laatinut hankkeesta vastaavan toimeksiannosta Watrec Oy, jossa yhteyshenkilönä on vanhempi konsultti Jaana Tuppurainen.

Varsinais-Suomen ELY-keskus toimii YVA-menettelyssä YVA-lain mukaisena yhteysviranomaisena ja antaa YVA-ohjelmasta yhteysviranomaisen lausunnon. Yhteyshenkilönä toimii ylitarkastaja Erika Liesegang.

1. HANKKEEN TIEDOT JA YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN (YVA) ARVIOINTIMENETTELY

YVA-menettelyn tarve ja vaiheet

YVA-menettelyn tarkoitusta, sisältöä ja kulkua koskevat säännökset on kirjattu YVA-lakiin (252/2017) ja YVA-asetukseen (277/2017). Broilerikasvattamon laajennushankkeeseen tulee soveltaa ympäristövaikutusten arviointimenettelyä YVA-lain liitteen 1 kohdan 1 a) perusteella: kanalat, joissa kasvatetaan yli 85 000 kananpoikaa tai 60 000 kanaa.

YVA-menettelyn tavoitteena on edistää ympäristövaikutusten arviointia ja arvioinnin yhtenäistä huomioon ottamista suunnittelussa ja päätöksenteossa sekä lisätä kaikkien tiedonsaantia ja osallistumismahdollisuuksia. YVA-menettelyssä ei tehdä hanketta koskevia päätöksiä, vaan tavoitteena on tuottaa monipuolista tietoa päätöksenteon perustaksi.

Arviointiohjelma (YVA-ohjelma) on hankkeesta vastaavan laatima suunnitelma siitä, mitä hankkeen vaihtoehtoja ja ympäristövaikutuksia tullaan selvittämään ja miten. Ohjelmassa esitetään myös suunnitelma arviointimenettelyn järjestämisestä. Yhteysviranomaisen antaa ohjelmasta lausunnon, jossa se ottaa kantaa ohjelman laajuuteen ja tarkkuuteen.

Hankkeesta vastaava laatii arviointiohjelman ja yhteysviranomaisen siitä antaman lausunnon perusteella ympäristövaikutusten *arviointiselostuksen* (YVA-selostus).

Yhteysviranomainen tarkistaa selostuksen riittävyyden ja laadun sekä laatii perustellun päätelmän hankkeen merkittävistä ympäristövaikutuksista.

Arviointiselostus ja perusteltu päätelmä tulee liittää hanketta koskevaan lupahakemukseen ja ottaa huomioon lupapäätöksessä.

Hankkeen kuvaus ja sijainti

Hankkeessa laajennetaan BroiCo Oy:n ja AgriNisu Oy:n olemassa olevia broilerikasvattamoja. Hanke sijoittuu Huittisiin, kiinteistöille 102-405-14-151, 102-405-1-211 ja 102-405-1-212. Lähialue on harvaan asuttua maaseutualuetta. Etäisyys Huittisten taajamaan on noin 2 km ja keskustaan 5 km. Lähimmät naapurikiinteistöt sijaitsevat tilasta noin 100 m luoteeseen ja 200 m kaakkoon.

Nykyinen toiminta käsittää viisi kasvattamorakennusta. Yhteensä eläinpaikkoja on 268 000. Laajennuksen jälkeen määrä kasvaa VE1:ssä 418 000 ja VE2:ssä 568 000 eläinpaikkaan. Uudet kasvattamot on suunniteltu nykyisten hallien välittömään läheisyyteen, niiden lounaispuolelle.

Linnut tuodaan untuvikkoina tilalle kuoriutumispäivänä ja niitä kasvatetaan tilalla noin viisi viikkoa. Kasvatuseriä on vuodessa noin kuusi. Kasvatuserien välissä hallit tyhjennetään, pestään ja desinfioidaan. Kasvattamoissa on täyskuivikepohjat. Kuivikkeena käytetään turvetta. Kuolleet ja karsitut broilerit kerätään raatokonttiin ja toimitetaan Honkajoki Oy:lle.

Broilerit kasvavat halleissa vapaana, ruokinta tapahtuu vesi- ja rehulinjalta. Ulkopuoliselta toimijalta ostettava täysrehu vastaanotetaan siiloihin. Ruokinta- ja juomalaitteet on kytketty vikahälytysjärjestelmään. Kasvattamorakennuksissa on alipaineilmastointi, jossa poistohormit ovat katon harjalla ja korvausilma otetaan katon päältä. Poistettavan ilman määrä vaihtelee lämpötilasta ja broilerien iästä riippuen. Kasvattamoissa on käytössä kostutuslaitteet. Ilmastoinnin turvaamiseksi on valvontajärjestelmä ja varageneraattorijärjestelmä.

Kasvattamot toimivat kuivalantamenetelmällä. Lanta siirretään joko suoraan jatkojalostajan kuljetuslavoille tai välivarastointiin betonipohjalliseen lantalaan. Nykyisin tilalla on yksi 980 m² katettu avolantala. Laajennuksen yhteydessä nykyistä lantala laajennetaan tarvittaessa.

Lannan loppusijoitusvaihtoehtoja ovat toimittaminen peltoviljelyyn tai käsiteltäväksi Biolan Oy:n kompostointilaitokseen tai näiden yhdistelmä. Lanta levitetään omille ja sopimuspelloille keväällä ja syksyllä. Nykyiset levityspellot sijaitsevat maksimissaan 30 kilometrin päässä tilalta. Nykytilanteessa käytössä on omia pelloja 160 hehtaaria ja vuokra- ja sopimuspelloja 350 hehtaaria. Lannan toimittamisesta Biolan Oy:lle on sopimus, joka vastaa noin 1190 peltihehtaaria. Peltopinta-alat riittävät tämän hetkiseen tilanteeseen. Laajennustilanteessa sopimusmäärää Biolan Oy:n kanssa voidaan lisätä.

Tilan liikenne koostuu mm. untuvikko-, teuras-, rehu- ja lantakuljetuksista sekä polttoaineen kuljetuksista. Kasvattamoiden lämmitykseen tarvittava energia tuotetaan tilan omassa 2,5 MW hakelämpökeskuksessa. Lisäksi tilalla on 1 MW öljykattila varalla. Sähköenergiaa kuluu pääosin ilmastointiin ja valaistukseen. Tilalla on käytössään LED-valaistus sekä tuulienergia, joka ostetaan paikalliselta sähköntuottajalta. Käytettävä vesi otetaan kunnan vesijohtoverkosta. Sosiaalityöjen WC-vedet johdetaan umpisäiliöihin. Kasvattamojen pesuvedet johdetaan betonisiin säiliöihin, jotka tyhjennetään pellolle lannoitteeksi.

Vaihtoehdot

YVA-menettelyssä tarkastellaan nollavaihtoehtoa ja kahta toteutusvaihtoehtoa, joissa eläinmäärä on erilainen:

VE 0: Nykyinen toiminta. Broilerikasvattamo, jossa on 268 000 eläinpaikkaa.

VE 1: Toiminnan laajentaminen niin, että broileripaikkoja 418 000 kpl

VE 2: Toiminnan laajentaminen niin, että broileripaikkoja on 568 000 kpl

Lannan osalta loppusijoitusvaihtoehtoja ovat sopimusperusteinen toimittaminen joko peltoviljelyyn tai käsiteltäväksi Biolan Oy:n kompostointilaitokseen tai näiden yhdistelmä.

Olemassa olevat viisi broilerikasvattamorakennusta sijaitsevat hankealueen välittömässä läheisyydessä. Muita sijoituspaikkoja ei tarkastella. Laajennusta suunnitellaan osaksi olemassa olevaa toimintaa, jolloin tilan muita toimintoja pystytään hyödyntämään myös laajennustilanteessa.

Arviointimenettelyn yhdistäminen muiden lakien mukaisiin menettelyihin

Arviointimenettelyä ei ole yhdistetty muiden lakien mukaisiin menettelyihin. YVA-menettelyä, rakentamiseen tarvittavia menettelyjä ja ympäristölupamenettelyä voidaan toteuttaa osittain samanaikaisesti. Päätöksiä voidaan kuitenkin tehdä vasta perustellun päätelmän antamisen jälkeen.

2. ARVIINTIOHJELMASTA TIEDOTTAMINEN JA KUULEMINEN

Kuulutus ja YVA-ohjelma olivat nähtävillä 4.12.2019.–3.1.2020 Huittisten kaupungintalon ilmoitustaululla. YVA-ohjelma oli nähtävänä myös ympäristöhallinnon verkkosivuilla osoitteessa <https://www.ymparisto.fi/harkalantilaYVA>. Yhteysviranomaisen tiedotti arviointiohjelmasta ja sen nähtävillä olosta Lauttakylä -lehdessä. Hanketta ja arviointiohjelmaa esiteltiin kaikille avoimessa yleisötilaisuudessa hankkeesta vastaavan tilalla 11.12.2019.

Yhteysviranomaisen pyysi arviointiohjelmasta lausunnon seuraavilta viranomaisilta:

Huittisten kaupunginhallitus

Huittisten kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen

Etelä-Suomen aluehallintovirasto / ympäristölupavastuualue

Liikenne- ja viestintävirasto Traficom

Lounais-Suomen aluehallintovirasto

Ruokavirasto

Suomen Luonnonsuojeluliitto / Satakunnan piiri

Suomen Metsäkeskus / Läntinen palvelualue

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes)

Satakuntaliitto

Satakunnan Museo

Satakunnan pelastuslaitos

Lisäksi kaikilla, joiden oloihin tai etuihin hanke voi vaikuttaa, samoin kuin niillä yhteisöillä ja säätiöillä, joiden toimialaa hankkeen vaikutukset saattavat koskea, oli nähtävilläoloaikana mahdollisuus ilmaista mielipiteensä arviointiohjelmasta.

3. YHTEENVETO ANNETUISTA LAUSUNNOISTA JA MIELIPITEISTÄ

Arviointiohjelmasta annettiin kuusi lausuntoa. Lausunnot toimitettiin hankkeesta vastaavalle. Yhteysviranomaiselle ei toimitettu yhtään mielipidettä. Seuraavassa on esitetty yhteenveto lausuntojen sisällöstä.

Lausunnot

Huittisten kaupunginhallitus toteaa lausuntonaan, että ympäristövaikutusten arviointiohjelma on kattava, sisältää kaikki arviointiohjelmaan kuuluvat asiat ja sen pohjalta hankkeelle voidaan laatia ympäristövaikutuksien arviointi.

Etelä-Satakunnan ympäristölautakunnan mielestä Härkälän tilan ympäristövaikutusten arviointiohjelma on kattava, sisältää kaikki arviointiohjelmaan kuuluvat asiat ja sen pohjalta voidaan tehdä hankkeelle laadukas ympäristövaikutuksien arviointi. Lautakunnalla ei ole muuta lausuttavaa arviointiohjelman sisällöstä.

Lounais-Suomen aluehallintovirasto on lausunnossaan keskittynyt pääasiassa kyseisen hankkeen sosiaalisten ja terveydellisten vaikutusten arviointiin ja lausuu arviointiohjelmasta seuraavaa: Kansalaisten osallistumismahdollisuuksia ja tiedonsaantia hankkeesta pyritään arviointiohjelman mukaan lisäämään siten, että ohjelmasta voi esittää mielipiteensä yhteysviranomaiselle kirjallisesti tai sähköpostilla kuulutuksessa ilmoitettuna aikana. Lisäksi yhteysviranomaisen huolehtii tiedottamisesta ja yleisötilaisuuksien järjestämisestä yhteistyössä hankkeesta vastaavan kanssa. Arviointiohjelmasta ei kuitenkaan ilmene selkeästi järjestetäänkö tiedotustilaisuutta ja miten osallistumismahdollisuudesta tiedotetaan esim. vaikutusalueella oleville asukkaille.

Arviointiohjelmassa on esitetty ympäristön nykytila ja sen kehitys. Samassa yhteydessä olisi ollut toivottavaa käsitellä myös vaikutuksia ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen nykytilanteessa.

Hankkeen merkittävimpiä ihmisiin kohdistuvia vaikutuksia ovat hajupäästöt. Hajuvaikutuksia arvioitaessa matemaattista hajumallinnusta ei nähdä tarkoituksenmukaiseksi toteuttaa, koska toiminta sijoittuu maatalousvaltaiselle alueelle ja on olemassa olevaa toimintaa. Hajupäästöt ehdotetaan selvitettävän arvioimalla hajupäästöt kirjallisuuden ja konsultin vastaavanlaisista hankkeista saatujen tietojen avulla. Lisäksi hyödynnetään saatuja palautteita. On siis hyvä varmistaa, että mahdolliset palautteen antajat ovat varmasti tietoisia palautteenantomahdollisuudesta.

Ohjelmasta saa sen käsityksen, että lannanlevitykseen käytettävää peltopinta-alaa ei ole tarkoitus lisätä, vaikkakin ohjelmassa esitetään lisääntyvän lannan määrästä aiheutuva levitykseen tarvittavan peltopinta-alan lisäys. Lannan levitys on yksi hajuhaittoja aiheuttava tekijä, joten arviointiselostuksessa on syytä esittää tarkemmin, miten lisääntyvä lanta tullaan toiminnan laajentuessa käsittelemään.

Ruokavirasto (eläinten terveyden ja hyvinvoinnin osasto) lausuu seuraavaa: Suuria yksikoita suunniteltaessa tulee ottaa huomioon vaikutukset, joita mahdollisen eläntaudin löytymisestä olisi tilalle tai lähiympäristölle. Tilat, rakenteet kulkureitit ja toiminnot tulee suunnitella siten, että taudinaiheuttajien siirtyminen rakennuksesta tai eläinryhmästä toiseen estetään jokapäiväisessä toiminnassa ja että taudinpurkauksen yhteydessä tartunta saadaan rajattua tehokkaasti. Myös kuivikkeiden, rehujen ja lannan suojaamiseen varastoinnin aikana tulee kiinnittää huomiota, jotta haittaeläimet tai luonnonvaraiset linnut eivät pääse levittämään tartuntoja niiden välityksellä.

Suunnittelussa tulee ottaa huomioon mahdollisuus, ettei kuolleita eläimiä tai lantaa saa toimittaa muualle taudinpurkauksen vuoksi, vaan niitä joudutaan varastoimaan tilalla. Taudinpurkaustilanteessa on mahdollista, että lannan ja pehkun käsittely joudutaan hoitamaan eri tavalla kuin normaalitilanteessa, esimerkiksi kompostoimalla useiden viikkojen ajan tilan alueella. Muilta osin Ruokavirastolla ei ole lausuttavaa.

Satakuntaliitto toteaa kannanottonaan, että lausunnolla olevaa YVA-ohjelmassa käsiteltyä hankealuetta koskevat Satakunnan maakuntakaava (YM 2011, KHO 2013) ja Satakunnan vaihemaakuntakaava 2, jonka Satakuntaliiton maakuntavaltuusto hyväksyi 17.5.2019. Maakuntavaltuuston hyväksymispäätös sai lainvoiman 1.7.2019 ja Satakunnan vaihemaakuntakaavan 2 tultua voimaan kumoutuivat Satakunnan maakuntakaavan vastaavat merkinnät ja määräykset. Satakunnan vaihemaakuntakaavassa 1 (YM 2014, KHO 2016) hakemuksen kohteena olevalla alueella ei ole tuulivoimaloiden alueita koskevia varauksia (tv1). Ajankohtainen tieto Satakunnan maakuntakaavoitusta koskien on esitetty Satakuntaliiton verkkosivuilla alueidenkäyttöä koskevan osion alla (<http://www.satakuntaliitto.fi/alueidenkaytto>). Lisäksi kyseisillä sivuilla on epävirallinen kaavayhdistelmä koskien Satakunnan maakuntakaavaa, Satakunnan vaihemaakuntakaavaa 1 ja Satakunnan vaihemaakuntakaavaa 2.

Satakuntaliitto toteaa, että arviointiohjelmassa esitetyt tiedot koskien Satakunnan maakuntakaavoitusta ovat puutteelliset. Satakuntaliitto pyytää täydentämään maakuntakaavoitusta koskevat tiedot asianmukaisiksi siten, että maakuntakaavoitusta käsittelevässä kohdassa käydään läpi Satakunnan maakuntakaavassa ja Satakunnan vaihemaakuntakaavassa 2 osoitetut varaukset sekä koko Satakunnan maakuntakaava-alueita koskevat suunnittelumääräykset hankealueen osalta. Lisäksi maakuntakaavoitusta koskevaan kuvaukseen tulee liittää ote epävirallisesta kaavayhdistelmästä koskien Satakunnan maakuntakaavaa, Satakunnan vaihemaakuntakaavaa 1 ja Satakunnan vaihemaakuntakaavaa 2. Ympäristövaikutusten arviointiprosessissa tulee arvioida hankkeen vaikutukset suhteessa Satakunnan maakuntakaavassa ja Satakunnan vaihemaakuntakaavassa 2 osoitettuihin varauksiin ja koko Satakunnan maakuntakaava-alueita koskeviin suunnittelumääräyksiin.

Maa- ja metsätalousministeriö nimesi 20.12.2018 merkittävät tulvariskialueet vuosiksi 2018-2024 ELY-keskusten ehdotuksien mukaisesti. Ympäristövaikutusten arvioinnin kohteena oleva hanke sijoittuu edellä mainitussa päätöksessä nimetyille merkittävälle tulvariskialueelle. Lisätietoja merkittävistä tulvariskialueista ja niiden ominaisuuksista saa Varsinais-Suomen ELY-keskuksesta. Myös Satakunnan maakuntakaavassa on tulvasuojelua koskeva yleinen suunnittelumääräys. Nykytilannetta koskevaa kuvausta tuleekin täydentää tulvavaaraa koskien ja tulvavaaraa tulee arvioida myös muun muassa toiminnan aikaisia riskejä ja ympäristöonnettomuuksia koskevassa luvussa. Tulvavaaraa koskevat riskit tulee ottaa huomioon myös pelloille tapahtuvan lannan levityksen vesistövaikutuksia arvioitaessa. Arvioinnissa tulee ottaa huomioon myös mm. Kokemäenjoen FI0200148 (SAC ja SCI) Natura 2000 -verkostoon kuuluva vesistökohde.

Arviointiselostuksen havainnollisuuteen sekä kuvallisen aineiston laatuun ja riittävyteen tulee kiinnittää huomiota niin nykytilanteen kuin suunniteltujen toimintojen vaikutusten arvioinnin osalta etenkin, kun alue sijaitsee valtakunnallisesti arvokkaalla maisema-alueella. Esimerkiksi suunniteltuja toteuttamisvaihtoehtoja tulee havainnollistaa osana lähi- ja kaukomaisemaa. Lausunnolla oleva arviointiohjelma on näiltä osin yleispiirteinen ja etenkin maisemavaikutuksia koskevaa arviointia tulee täydentää havainnollistamisaineistolla.

Edellä mainittuun täydennystarpeeseen liittyen Satakuntaliitto toteaa, että valtioneuvoston vuonna 1995 tekemän periaatepäätöksen mukainen valtakunnallisesti arvokas maisema-alue on osoitettu Satakunnan vaihemaakuntakaavassa 2 merkinnällä vma. Lisäksi Satakunnan vaihemaakuntakaavassa 2 samainen alue on osoitettu merkinnällä vma-e (valtakunnallisesti arvokas maisema-alue, ehdotus). Kyseisellä merkinnällä osoitetaan valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden päivitys- ja täydennysinventoinnissa ehdotetut alueet. Alue on osoitettu Satakunnan vaihemaakuntakaavassa 2 myös maakunnallisesti merkittävänä kulttuuriympäristönä (kh). Hajuvaikutusten mallintamisen mahdollisuutta tai sen toteuttamatta jättämistä tulee vielä selvittää arviointiselostusta laadittaessa.

Lisäksi Satakuntaliitto kiinnittää huomiota siihen, että luvuissa 5.2. ka 6.2.4. (s. 31 ja 47) on maininta Kokemäenjokilaakson luonnonsuojeluohjelma-alueesta MA0020034. Kyseessä on valtakunnallisesti arvokas maisema-alue (MAO20034), ei luonnonsuojeluohjelma-alue. Valtioneuvosto teki 5.1.1995 periaatepäätöksen valtakunnallisesti arvokkaista maisema-alueista ja maisemanhoidon kehittämisestä.

Lausunnolla oleva arviointiohjelma on Satakuntaliiton käsityksen mukaan laadittu pääpiirteissään asianmukaisesti ja Satakuntaliitolla ei ole edellä esitettyjen täydennystarpeiden lisäksi muuta huomautettavaa lausunnolla olevasta arviointiohjelmasta.

Satakunnan museo toteaa lausunnossaan, että hankealue sijoittuu Kokemäenjokilaakson valtakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle sekä lisäksi osittain Kokemäenjoen maakunnallisesti merkittävään kulttuurimaisemaan, jotka molemmat on osoitettu omilla merkinnöillään Satakunnan vaihemaakuntakaavassa 2, joka on tullut voimaan 1.7.2019. Samalla Satakunnan maakuntakaavan kulttuuriympäristöä koskevat aluevaraukset ja merkinnät ovat kumoutuneet. Muutos Satakunnan maakuntakaavaan nähden ei suunnittelualan osalta ole merkittävä. Valtakunnallisesti arvokasta maisema-aluetta ja maakunnallisesti merkittävää kulttuuriympäristöä koskevat määräykset ovat säilyneet ennallaan.

YVA-ohjelmassa Satakunnan vaihemaakuntakaavat 1 ja 2 ovat jääneet kokonaan käsittelemättä, mikä tuleeikin korjata YVA-selostuksessa sekä maakuntakaavaa (YVA-ohjelmassa kappale 2.8.1.1) että kulttuuriympäristöä (5.3. Muinaisjäännökset, kulttuurihistorialliset kohteet ja maisema-alueet) koskeviin kappaleisiin myös kohdekuvausten osalta. YVA-selostukseen on hyvä kirjata myös tieto uudesta, vuosina 2012-14 toteutusta maisema-alueiden inventoinnista (Maaseudun kulttuurimaisemat ja maisemanähtävyydet. Satakunnan ja Varsinais-Suomen arvokkaiden maisema-alueiden päivitysinventoinnit 2012-2014. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Raportteja 75/2014.), jonka pohjalta valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet on käsitelty Satakunnan vaihemaakuntakaavassa 2. Kokemäenjokilaakson maisema-alueen rajaus on muuttunut merkittävästi, mutta muutokset eivät kohdistu suunnittelualueelle.

Vaihemaakuntakaavassa 2 myös valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt on osoitettu Museoviraston laatiman uudemman, vuoden 2010 alussa voimaan tulleen inventoinnin mukaisesti (Satakunnan maakuntakaavassa osoitettu vanhan, vuoden 1993 selvityksen mukaisesti). Siinä Kokemäenjoen ja Loimijoen kulttuurimaisemaa ei enää ole mukana. Sen sijaan vaihemaakuntakaavassa 2 osoitetaan maakunnallisesti merkittävä Kokemäenjoen kulttuurimaisema, joka kattaa suunnittelualueella myös Loimijoen rantavyöhykettä, mutta Kokemäenjoen ja Loimijoen kulttuurimaisemaa suppeammin.

Hankealueella ei ole voimassa mitään kuntakaavaa, niin kuin YVA-ohjelman sivulla 13 todetaankin.

YVA-ohjelman ympäristövaikutusten arviointia koskevassa kappaleessa 6.2.5 todetaan, että 'Hanke on olemassa olevaa toimintaa, eikä sillä arvioida olevan toiminnan luonteen takia merkittävää vaikutusta yhdyskuntarakenteeseen, maankäyttöön, maisemaan tai kulttuuriperintöön.' ja 'Arvio esitetään alueella jo tehtyihin kartoituksiin ja selvityksiin sekä ohjelmalausunnoissa saatavaan informaatioon ja kirjallisuuteen perustuen.' Koska suunnittelualueelle ei ole laadittu mitään kuntakaavaa, ei alueelta ole olemassa maakunnallisten ja valtakunnallisten selvitysten lisäksi mitään paikallisia kulttuuriympäristöön tai maisemaan liittyviä selvityksiä, joita yleensä laaditaan kaavoituksen taustaselvityksinä.

Satakunnan Museo katsoo, että koska kyseessä on valtakunnallisesti arvokas maisema-alue, jonka ominaispiirteinä ovat laajat, pitkään viljellyt peltoaukeat sekä viljelykseen liittyvä asutus, tulee hankkeen vaikutuksia etenkin avoimeen viljelymaisemaan arvioida. Uusista rakennuksista tulee laatia kuvasovitteet sekä Nokkamäentien että Lauhantien suunnista hankkeen maisemavaikutusten arvioimiseksi, vaikkakin merkittävimmät vaikutukset maisemaan ovat jo tapahtuneet toiminnan synnyn ja laajenemisen kautta (mistä Satakunnan Museota ei ole Valtakunnallisesti arvokkaasta maisema-alueesta ja Satakunnan seutukaavan ja maakuntakaavan määräyksistä huolimatta aiemmin kuultu). Hankkeen välittömässä vaikutuspiirissä ei ilmeisesti ole arvokasta rakennusperintöä, johon kohdistuvia vaikutuksia ei siten ole tarpeen arvioida. Maisema- ja kulttuuriympäristövaikutuksia on syytä arvioida myös toiminnan vaatimien kuljetusten kannalta.

YVA-selostuksessa tuleekin arvioida, laajenevien kuljetusten vaatima tila tulee muuttamaan maisemaa ja miten kasvava raskas liikenne tulee vaikuttamaan alueen elinvoimaisuuteen ja sen kautta maiseman säilymiseen hoidettuna.

Suunnittelualueelta ei tunneta arkeologista perintöä, eikä hankkeen vaikutuksia siten ole arkeologisen perinnön osalta tarpeen arvioida.

Ehdotettua tutkittavan vaikutusalueen rajausta Satakunnan Museo pitää maisema ja kulttuuriympäristövaikutusten osalta riittävänä.

4. YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO

Ympäristövaikutusten arviointiohjelma kattaa YVA-lain 16 §:ssä ja YVA-asetuksen 3 §:ssä luetellut arviointiohjelman sisältövaatimukset. Arviointiohjelma on käsitelty YVA-lainsäädännön vaatimalla tavalla.

Ohjelmasta saa pääosin riittävän hyvän kuvan hankkeesta ja sen vaihtoehtoista, ympäristön nykytilasta, arvioitavista ympäristövaikutuksista ja niiden selvittämisestä sekä arviointimenettelyn järjestämisestä. Arviointiselostukseen tulee kuitenkin ohjelmassa esitetyn lisäksi sisällyttää joitakin lisäyksiä ja tarkennuksia arviointiohjelmasta annettujen lausuntojen ja yhteysviranomaisen oman tarkastelun perusteella.

Hankkeen kuvaus

Hanke, sen tausta ja tarkoitus, suunnitteluvaihe, sijainti ja maankäyttötarve on kuvattu ohjelmassa riittävällä tavalla (luvut 1-3). Toiminnan sanallisen kuvauksen tueksi on esitetty karttoja, kasvattamon toimintakaavio ja vaihtoehtojen vertailutaulukoita.

YVA-selostuksessa (mieluiten tietosuojalakiin ja -asetukseen liittyvistä syistä selostuksen liitteenä) tulee esittää kartta, jossa näkyy selkeästi kaikkien niiden kiinteistöjen rajat ja kiinteistötunnukset, joille hankkeessa on suunniteltu sijoitettavan rakennuksia. Lisäksi kartalta tulee käydä ilmi, mitkä kiinteistöistä sekä asuinrakennuksista kuuluvat hankkeesta vastaavalle ja mitkä naapureille, sekä millaisia ovat etäisyydet asuinrakennuksista broilerihalleihin, lantaloihin ja hakelämpökeskukseen.

Selostuksessa tulee esittää mielellään asemapiirrostopoinen kartta kasvattamoiden alueesta nykyisine ja suunniteltuine rakennuksineen. Tarkennettu hankekuvaus, joka sisältää myös kaikki broilerikasvatuksen edellyttämät oheistoiminnot, tulee esittää myös sanallisesti. Kuvauksessa tulee selostaa tarkoin erityisesti jätevesien ja lannan käsittelyyn liittyvät ratkaisut ja logistiikka. Tarvetta on avattu yhteysviranomaisen lausunnon kohdassa "Vaikutukset maahan, maaperään..." Lisäksi tulee kuvata Ruokaviraston esittämät tarpeet tilojen, rakenteiden, kulkureittien ja toimintojen suunnittelusta (esim. ilmanvaihto, ruokinta, kuivikkeet, rehut, lanta) taudinaiheuttajien ja tartuntojen leviämisen estämiseksi.

Ohjelmassa on esitetty Sikojen ja siipikarjan tehokasvatusta koskevan asiakirjan (IRPP-BREF) päätelmien 5-8 osalta (tehokas vedenkäyttö, jäteveden syntymisen vähentäminen, jätevesipäästöjen vähentäminen ja energian tehokas käyttö) tilalla käytössä olevia toimenpiteitä. Selostuksessa tulee tarkentaa hankkeen toteuttamistapaa suhteessa muihinkin sitä koskeviin BAT-päätelmiin. Selostukseen voi esimerkiksi liittää alustavasti täytetyn BAT-selvityslomakkeen ([linkki](#)), joka liitetään myös ympäristölupahakemukseenkin. BAT-päätelmät tullaan ottamaan huomioon ympäristölupapäätöksessä.

Ohjelmassa on esitetty hankkeen tavoiteaikataulu. Sen mukaan perusteltu päätelmä YVA-selostuksesta voitaisiin antaa kesä-heinäkuussa 2020 ja ympäristölupamenettelyn voisi käynnistää toukokuussa 2020. Aikataulun suunnittelussa on otettava huomioon, että YVA-lain 25 §:n mukaan hanketta koskevaan lupahakemukseen on liitettävä YVA-selostus ja perusteltu päätelmä. (Ympäristönsuojelulain 39 § sekä 1.9.2020 voimaan tulevan YVA-lain muutetun 25 §:n mukaan lupahakemukseen on liitettävä YVA-selostus ja perusteltu päätelmä ennen päätöksentekoa.) Aikataulua on tarvittaessa tarkistettava arviointityön edetessä ja varmistettava, ettei kiire vaikuta arvioinnin laatuun.

Hankkeen vaihtoehdot ja niiden käsittely

Hankkeen toteuttamisen vaihtoehdot VE 0, VE 1 ja VE 2 ovat riittävän selkeät. Laajennusvaihtoehdot sijoittuvat olemassa olevan toiminnan viereen ja erona on vain broileripaikkojen määrä. Vaihtoehdoiselle sijoituspaikan tarkastelulle ei ole tarvetta, ellei ympäristövaikutusten arvioinnissa ilmene esteitä hankkeen toteuttamiselle suunnitellulla alueella.

Ohjelman mukaan lannan käsittelyn osalta vaihtoehtoja ovat sopimusperusteinen toimittaminen joko peltoviljelyyn tai käsiteltäväksi Biolan Oy kompostointilaitokseen tai näiden yhdistelmä. Yhteysviranomaisen katsoo, että näiden lisäksi selostuksessa tulee arvioida myös mahdollisuutta hyödyntää lantaa biokaasuksi. Mikäli biokaasuksi hyödyntämistä ei katsota realistiseksi vaihtoehdoksi, tulee asia selostuksessa kuitenkin perustella. Selostuksessa lannan hyödyntämistä vaihtoehdot ja niiden ympäristövaikutukset eri eläin- ja lantamäärillä tulee kuvata riittävällä tarkkuudella.

Hankkeen liittyminen muihin hankkeisiin, suunnitelmiin ja ohjelmiin

Hanke ei suoraan liity muihin hankkeisiin. Seuraavien suunnitelmien ja hankkeiden toimenpiteiden toteuttamisen on kuitenkin katsottu koskevan myös Härkälän tilan toimintaa: *Valtioneuvoston selonteko kansallisesta energia- ja ilmastostrategiasta vuoteen 2030, Satakunnan ilmastostrategia 2020, Lounais-Suomen pohjavesien toimenpideohjelma, Kokemäenjoen-Saaristomeren-Selkämeren vesienhoitosuunnitelma ja Kokemäenjoen alaosan-Loimijoen osa-alueen pintavesien toimenpideohjelma.*

YVA-selostuksessa tulee kuvata tarkemmin, miten yllä mainitut suunnitelmat ja ohjelmat otetaan huomioon hankkeen suunnittelussa. Ilmastostrategioiden osalta tulee tarkentaa mitä toiminnassa valittavat energiatehokkaat ratkaisut voivat olla ja miten teollisesti valmistettujen lannoitteiden korvaaminen lannalla vähentää kasvihuonekaasuja. Vesistövaikutusten arvioinnissa tulee huomioida alueellinen vesienhoitosuunnitelma ja sitä tarkentavat toimenpideohjelmat. Hallitusohjelmaa koskevan maininnan voisi päivittää koskemaan uutta hallitusohjelmaa.

Hankkeen sijoittuminen Satakunnan maakuntakaavassa on esitetty kuvassa 2.6. Ohjelmassa on esitelty vesiensuojelutavoitteiden edistämiseen liittyvä maakuntakaavamääräys, mutta tulvasuojelua koskevaa suunnittelumääräys puuttuu. Lisäksi ohjelmasta puuttuu tieto siitä, että Satakunnan vaihemaakuntakaavan 2 hyväksymispäätös on saanut lainvoiman 1.7.2019. Satakunnan vaihemaakuntakaavan 2 tultua voimaan ovat Satakunnan maakuntakaavan vastaavat merkinnät ja määräykset kumoutuneet. Satakunnan vaihemaakuntakaavassa 2 hanke sijoittuu valtakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle.

YVA-selostusta tulee täydentää maakuntakaavoitusta koskevilla ajanmukaisilla tiedoilla Satakuntaliiton ja Satakunnan museon lausuntojen mukaisesti. Selostuksessa tulee mm. kuvata Satakunnan maakuntakaavassa ja Satakunnan vaihemaakuntakaavassa 1 ja 2 alueelle osoitetut varaukset sekä koko Satakunnan maakuntakaava-alueita koskevat suunnittelumääräykset hankealueen osalta. Selostukseen tulee liittää ote epävirallisesta kaavayhdistelmästä koskien Satakunnan maakuntakaavaa, Satakunnan vaihemaakuntakaavaa 1 ja Satakunnan vaihemaakuntakaavaa 2. Hankkeen vaikutukset suhteessa maakuntakaavoituksessa osoitettuihin varauksiin ja koko maakuntakaava-alueita koskeviin suunnittelumääräyksiin tulee arvioida.

Hankealueella ei ole voimassa olevaa yleis- tai asemakaavaa eikä alueelle ole tiedossa kaavoitustoimenpiteitä Huittisten kaupungin toimesta.

Hankkeen edellyttämät suunnitelmat ja luvat

Ohjelmassa kuvataan riittävällä tavalla hankkeen toteuttamisen edellyttämät suunnitelmat ja luvat. Hanke edellyttää ympäristölupaa Etelä-Suomen aluehallintovirastolta. Rakentaminen vaatii rakennuslupan Huittisten kaupungin rakennusvalvontaviranomaiselta. Palo- ja pelastusviranomaisille on laadittava päivitetty kemikaali-ilmoitus ja pelastussuunnitelma.

Lämpökeskuksen osalta tulee huomioida, että siihen sovelletaan valtioneuvoston asetusta keskisuurten energiantuotantoyksiköiden ja -laitosten ympäristönsuojeluvaatimuksista (1065/2017, ns. PiPo-asetus).

Huittisten kaupunginhallituksen lausunnossa ei ole otettu kantaa siihen, tarvitaanko hankkeen toteuttamiseen suunnittelutarveratkaisua. Ohjelmassa kuitenkin todetaan, että Huittisten kaupungin mukaan hankealueelle ei vaadita suunnittelutarveratkaisua ja rakentamiseen riittää rakennuslupa. Olemassa olevan maataloustoiminnan

yhteyteen sijoittuva lisärakentaminen ei yleensä nykysäännösten mukaan tarvitse suunnittelutarveratkaisua.

Ympäristön nykytilan kuvaus

Hankkeen vaikutusten arviointia varten on tärkeää kuvata alueen nykytila huolella. Ohjelmassa (luku 5) on kuvattu lyhyesti hankealueen nykyinen yhdyskuntarakenne, luonnonsuojelualueet ja Natura-kohteet, muinaisjäännökset, kulttuurihistorialliset kohteet ja maisema-alueet, maaperä ja vesistöt sekä ilma ja ilmasto. Tekstikuvausten lisäksi on kartoilla esitetty etäisyydet hankealueelta lähimmille luonnonsuojelu- ja Natura-alueille, kulttuurihistoriallisille kohteille, maisema-alueille ja muinaisjäännöksille ja pohjavesialueille sekä lähimmät pintavedet. Lähimmät asuinrakennukset on esitetty ohjelmassa aiemmin (luku 2).

Nykytilan kuvauksessa ei ole lainkaan huomioitu hankkeen sijoittumista merkittävälle tulvariskialueelle (Huittinen Kokemäenjoki). Selostusvaiheessa alueen nykytilan kuvausta tulee etenkin tältä osin täydentää vaikutusten tunnistamiseksi ja arvioinnin kohdentamiseksi. Yleisellä tulvalla Nokkamäentie on katki ja melko harvinaisella tulvalla vesi nousee tulevien rakennusten tasolle. Erittäin harvinaisella tulvalla nykyisetkin rakennukset ovat veden vallassa. Tämä vaatii siis tarkempaa arviointia sekä ympäristöriskien, että turvallisuuden osalta. Tulvariskialueiden sijainti suhteessa hankkeeseen ja siihen liittyviin toimintoihin tulee kuvata sekä kartalla että sanallisesti. Kartojen selkeyteen ja luettavuuteen tulee selostuksessa kiinnittää erityistä huomiota.

Arvioitavat vaikutukset ja arviointimenetelmät

Arviointimenetelmät ja arviointiohjelman laatijan pätevyys

Ohjelman mukaan vaikutusten arviointi perustuu ympäristön nykytilan selvityksiin ja arvioihin, laskennallisiin energia- ja päästöskenaarioihin, asiantuntijoiden vaikutusarvioihin, kirjallisuuteen sekä tiedotustilaisuuksista, lausunnoista ja mielipiteistä saatavaan tietoon.

Arviointimenetelmät on kuvattu kunkin selvittävän vaikutuksen yhteydessä. Selostuksessa arviointimenetelmien kuvaus (erityisesti mallinnus- ja laskentamenetelmien) tulee esittää niin selkeästi, että lukija saa käsityksen niiden käyttökelpoisuudesta, luotettavuudesta ja keskeisistä epävarmuuksista ilman erityistä asiantuntemustakin. Myös liikenteen sujuvuus- ja turvallisuusnäkökohdat tulee sisällyttää tarkasteluun.

Ohjelmassa on esitetty YVA-lain 33 §:ssä edellytetyt tiedot ohjelman laatijoiden pätevydestä. Watrec Oy:llä on 10 vuoden ja yli 30 YVA- ja ympäristölupamenettelyn kokemus kanaloista ja sikaloista. Yhteysviranomaisen arvioi, että hankkeesta vastaavalla on ollut käytössään riittävä asiantuntemus arviointiohjelman laatimiseen.

Vaikutusalueen rajaus

Ohjelmassa on esitetty ehdotus vaikutusalueen rajaukseksi sekä sanallisesti että havainnollisena karttaesityksenä vaikutustyypeittäin (kuva alla). Ympäristön herkkiä ja häiriintyviä kohteita on kartoitettu noin 3 km:n säteellä hankkeen sijoituspaikasta. Noin 1-1,5 km:n säteellä selvitetään toiminnan melu-, maaperä- ja vesivaikutukset, vaikutukset kasvillisuuteen, eliöihin, luonnon monimuotoisuuteen, rakennuksiin, maisemaan ja kulttuuriperintöön. Noin 2-3 km:n säteellä selvitetään vaikutukset ihmisiin, mukaan lukien haju. Liikenteen vaikutuksia selvitetään hankealueelta päätielle. Ilman maantieteellistä rajausta tarkastellaan ilmastovaikutuksia sekä vaikutuksia luonnonvarojen hyödyntämiseen.

Alueen maankäyttö ei saisi maakuntakaavan vesiensuojelua koskevan määräyksen mukaan lisätä vesistöjen ravinnekuormaa. YVA-selostuksessa tulee arvioida lisääntykö ravinnekuorma tulvaherkillä pelloilla hankkeen myötä ja mitkä ovat tästä mahdollisesti aiheutuvat vaikutukset hankealueesta noin 2,6 km päässä sijaitsevaan Kokemäenjoen SAC Natura-alueeseen (FI0200148) luontotyyppiin Fennoskandian luonnontilaiset jokireitit. Muilta osin ohjelmassa esitetyt vaikutuskohtaiset vaikutusalueet ovat riittävän laajoja keskeisten vaikutusten arvioimiseksi.

Kuva 1. Ehdotus hankkeen vaikutusten ohjeellisesta tarkastelualueen rajauksesta. (Lähde: Ympäristövaikutusten arviointiohjelma, s. 51.)

Arvioitavat vaikutukset ja lisäselvitysten tarve

Arvioitavat vaikutukset on esitetty ohjelmassa pääosin YVA-lain mukaisina aihekokonaisuuksina.

Ohjelman mukaan arvioinnissa keskitytään toiminnan aikaisiin vaikutuksiin; rakentamisen aikaiset ja käytöstä poistamisen vaikutukset ja niiden kesto esitetään yleisellä tasolla. Yhteysviranomaisen katsoo, että ratkaisu on perusteltu hankkeen luonne huomioon ottaen.

Kaikki broilerikasvattamatoiminnan kannalta todennäköisesti merkittävät ympäristövaikutukset ja niiden arviointimenetelmät on tuotu esille ohjelmassa. Arvioitavat vaikutukset on esitetty tiiviisti ja selkeästi. Arviointi tulee kuitenkin riittävyuden varmistamiseksi täydentää huomioiden seuraavissa kappaleissa esitetyt lisäselvitys- ja täsmennystarpeet.

Vaikutukset väestöön sekä ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen

Vaikutuksia tarkastellaan hajun, liikenteen, pölyn, melun ja yleisen viihtyvyyden sekä eläimistä ihmisiin tarttuvien tautien näkökulmista. Ravinnepäästöjen terveys- tai viihtyvyytsvaikutuksien arviointia vesistöjen virkistyskäytön kannalta ei nähdä tarpeelliseksi.

Yhteysviranomaisen toteaa, että hankkeen luonne ja sijainti huomioon ottaen esitetty suunnitelma on yleisesti ottaen riittävä. Sosiaalisten vaikutusten arviointia voisi täydentää arviolla hankkeen rakentamisen ja toiminnan aikaisista työllisyysvaikutuksista.

Haju

Ohjelmassa ei nähdä tarkoituksenmukaiseksi toteuttaa matemaattista hajumallinnusta hajuvaikutusten arvioimiseksi, koska toiminta sijoittuu maatalousvaltaiselle alueelle ja kyseessä on olemassa olevasta toiminnasta. Hajuhaitat ehdotetaan selvitettävän arvioimalla hajupäästöt kirjallisuuden esimerkkien perusteella sekä hyödyntämällä tietoja vastaavanlaisista hankkeista.

Yhteysviranomaisen toteaa, että hajuvaikutukset ovat keskeisessä osassa, kun arvioidaan eläinsuojien vaikutuksia lähiasukkaiden viihtyvyyteen. Broilerikasvattamoiden ilmanvaihdosta sekä lannan käsittelystä, varastoinnista, kuljetuksista ja levityksestä aiheutuu kausittain (kasvatuserän vaihe, lannanlevitysaika) määrältään vaihtelevia hajupäästöjä. Kasvattamoiden hajuvaikutuksia pidetään kuitenkin yleensä melko vähäisinä lukuun ottamatta tilannetta, jossa kasvatuksen loppuvaihe osuu hellejaksoon. Lantamäärien lisääntyminen voi lisätä peltolevityksestä aiheutuvaa hajuhaittaa.

Matemaattisen hajumallinnuksen avulla voidaan saada riippumaton arvio hajuvaikutuksista lupaharkintaa varten. Yhteysviranomaisen toteaa kuitenkin, että koska kyse on nykyisen toiminnan laajentamisesta, hajuvaikutuksia voidaan arvioida hajumallinnuksen sijaan myös hyödyntämällä muista Suomessa sijaitsevista vastaavanlaisista broilerikasvattamoista käytettävissä olevia mallinnustietoja (esim. YVA-selostuksista) ja käytännön kokemuksia. Sen sijaan muissa maissa tehtyjä tutkimuksia ei tule suoraan soveltaa, koska Suomen olosuhteet ja maaseututuotannon rakenne, ruokinta ym. poikkeavat merkittävästi esimerkiksi Keski-Euroopan tilanteesta. Tämä on todettu Hajuhaitan vähentäminen maatalouden suurissa eläintuotantoyksiköissä (HAJURAKO) -julkaisussa (2006), jossa on mallinnettu myös broilerikasvattamoiden hajupäästöjä.

Selostuksessa esitettävien esimerkkikohteiden tulisi vastata hankkeen kokoa ja muita ominaisuuksia mahdollisimman hyvin. Hajun merkittävyyteen ja leviämiseen vaikuttavat esimerkiksi hankealueen sijoittuminen maastossa sekä hankealueen ja sen ympäristön maastonmuodot. Esimerkkikohteiden mallinnustulosten soveltuvuus hankkeen arviointiin ja mahdolliset epävarmuudet tulee tuoda esille selostuksessa. Jos hajuhaitat ovat mahdollisia, on lisäksi arvioitava niiden teknisiä lieventämismahdollisuuksia kuten poistoilman hajusuodatusta.

Nykyisen toiminnan aiheuttamia hajuvaikutuksia on mahdollista selvittää myös laadullisen tutkimuksen kuten asukaskyselyn avulla. YVA-ohjelmasta ei kuitenkaan esitetty mielipiteitä eikä yleisötalaisuudessa tullut esille broilerikasvattamoista koettua hajuhaittaa. Toimintaa valvovalle viranomaiselle (ELY-keskus) ei ole myöskään tullut naapureilta haju- tai muita valituksia tilan toiminnasta eikä häiriötilanteita ole tapahtunut. Siten asukaskyselyn toteuttaminen ei ole välttämätöntä.

Melu ja liikenne

Ohjelman mukaan meluvaikutuksia syntyy lähinnä koneiden käytöstä sekä liikenteestä ja niitä arvioidaan osana liikennevaikutuksia ympäristömeludirektiivin mukaisella laskentamallilla. Liikennevaikutuksia arvioidaan selvittämällä liikennemääriä Väyläviraston tilastojen avulla, liikennöintireittejä ja niiden turvallisuutta sekä pakokaasupäästöjen määrä VTT:n LIISA 2015 laskentajärjestelmän avulla.

Yhteysviranomaisen toteaa, että suunniteltu tarkastelutapa on riittävä. Selostuksessa tulee arvioida myös, voiko broilerikasvattamoiden ilmastoinnista aiheutua asuinrakennuksiin kantautuvaa melua. Hankkeen kannalta on hyvä, että mahdollisia kulkuvaihtoehtoja maantieverkkoon on kaksi. Jos lantaa viedään hankealueelta kauemmas levitettäväksi tai jatkojalostettavaksi, tulisi myös nämä kuljetukset ympäristövaikutuksineen ottaa huomioon arvioinnissa.

Vaikutukset maahan, maaperään sekä pinta- ja pohjavesiin

Ohjelmassa todetaan, että toiminnasta ei normaalitilanteessa pääse maahan, maaperään, vesistöön tai pohjavesiin päästöjä. Suurimmat vaikutukset aiheutuvat lannan levityksestä.

Ohjelmassa ei ole arvioitu hulevesistä aiheutuvia vaikutuksia. Broileritiloilla on paljon rakennettua pintaa ja liikennettä, jonka seurauksena lantaa ja kuiviketta voi kulkeutua piha-alueelta sadeiden ja sulamisvesien kautta ympäristöön. Tilan toiminta sijoittuu tulvariskialueelle ja Loimijoki virtaa lähellä, joten myös hulevesien kuormittava riski tulee selostuksessa arvioida.

Lanta

Ohjelmassa todetaan, että nykyistä lantalaajennetaan tarvittaessa. Lantaa syntyy laajennuksen jälkeen 6 270 - 8 520 m³. Valtioneuvoston asetuksen (1250/2014) mukaan lantalan tilavuuden tulee riittää vähintään 12 kuukauden aikana kertyvälle lannalle, mutta vähimmäistilavuudesta voidaan poiketa, jos lantaa luovutetaan ympäristöluvan omaavalle hyödyntäjälle tai toiselle tilalle varastoitavaksi lantalassa. Kasvattamoista muodostuva lanta levitetään pellolle tai viedään jatkojalostettavaksi Biolan Oy:lle. Laajennustilanteessa sopimusmäärää Biolan Oy:n kanssa voidaan lisätä.

Ohjelman mukaan arvioinnissa keskitytään lannan peltokäyttöön ja ns. pahimpaan tilanteeseen, missä kaikki lanta levitetään pelloille. Toiminnan laajennuksesta huolimatta ohjelmassa esitetään, että hankkeen myötä ei raivata uutta peltoalaa, vaan syntyvät ravinteet levitetään olemassa oleville pelloille.

Ohjelmassa esitettyjen lannan levitystä rajoittavien lainsäädännöllisten tekijöiden lisäksi selostuksessa on tuotava esille, että Kokemäenjoen-Saaristomeren-Selkämeren vesienhoitoaluetta koskevissa eläinsuojien ympäristölupapäätöksissä on ollut käytäntönä rajata korkeiden fosforiluokkien pelot pois soveltuvasta lannanlevitysalasta. Lannan levitykseen tarvittava peltoala (taulukko 3.4) on laskettu Kotieläintalouden ympäristönsuojeluohjeen (2010) mukaan. Tarvittava peltoala olisi selostuksessa hyvä laskea myös eri viljavuusfosforiluokilla sekä hyödyntäen esimerkiksi Luonnonvarakeskuksen keräämiä kuntakohtaisia tuloksia ([linkki](#)). Näin tarvittava peltopinta-ala eri vaihtoehdoilla näkyisi havainnollisemmin.

Lantaa ei voida levittää pohjavesialueille, kaivojen viereen, kalteville pelloille eikä välttämättä asutuksen läheisyyteenkään. Osalla pelloista käytetään jo lainsäädännön mahdollistama määrä muilta eläintiloilta saatua lantaa ja toisaalta kaikki eivät

haluakaan lantaa pelloilleen. Huittisissa ja sen naapurikunnissa on jo paljon olemassa olevia ja myös laajentavia eläintiloja. Syntyvän lannan määrän jakaminen tasan kaikille alueen viljelyksessä oleville pelloille antaisi siten vääristyneen kuvan lannanlevityksen ympäristövaikutuksista. Selostuksessa tulee esittää perusteet, miksi lantamäärien lisääntymisestä huolimatta arvioidaan, että uutta peltoalaa ei hankkeen johdosta ole tarve raivata.

Yhteysviranomaisen toteaa, että selostuksessa tulee arvioida lähialueen lannanlevityspotentiaalia esittämällä esimerkiksi havainnekarttojen avulla pääpiirteissään taloudellisesti tai muutoin järkevällä kuljetusetäisyydellä sijaitsevat lannanlevitykseen soveltuvat, käytettävissä olevat pellot. Arvio levityspeltojen sijoittumisesta tulee esittää, jotta vesistö- ja pohjavesivaikutuksia voidaan tarkastella riittävällä tarkkuudella.

Kuten ohjelmassa todetaan, on hankealueen läheisyydessä virtaavalla Loimijoella merkittävä vaikutus Kokemäenjoen laatuun. Selostuksessa onkin tuotava esille myös Kokemäenjoen sekä mahdollisten muiden lannanlevityspeltojen vaikutusalueille sijoittuvien vesistöjen ekologinen tila. Lisäksi on otettava huomioon - Kokemäenjoen-Saaristomerren-Selkämeren vesienhoitosuunnitelma ja sitä tarkentavat toimenpideohjelmat.

Hanke sijoittuu luokitellulle tulvariskialueelle. Lisäksi Loimijoen valuma-alueen maaperä on eroosioherkkää, joka voimistaa ravinne- ja kiintoainekuorman kulkeutumista vesistöön. Lantamäärän lisääntymisen vaikutus vesistöjen ravinnekuormaan etenkin tulvaherkillä pelloilla tulee selostuksessa arvioida.

Lannanlevityspotentiaalia arvioitaessa tulee ottaa soveltuvin osin huomioon edellä kuvatut rajoittavat tekijät ja kertoa perustellen, mitä niistä on ja mitä ei ole otettu huomioon.

Ohjelman mukaan lannan ravinteiden osalta esitetään lannan fosfori- ja typpimäärät. Toiminnan ravinnekuormitusta tulee arvioida myös BAT-päätelmien valossa. Ne edellyttävät 21.2.2021 alkaen lantaan eritetyn kokonaistypen ja -fosforin vuosittaista tarkkailua, joka suoritetaan joko typen ja fosforin massataselaskentana (huomioi rehun kulutuksen, rehun raakavalkuais- ja kokonaisfosforipitoisuuden, eläimen tuotostason) tai kokonaistypen ja -fosforin pitoisuuden määrittävään lanta-analyysiin perustuen. Selostuksessa on hyvä esittää suunnitelma siitä, millä menetelmällä lannassa eritettävä kokonaistyyppi ja -fosforia tullaan tilalla tarkkailemaan.

Selostuksessa olisi hyvä arvioida lieventämiskeinoina erilaisten lannan hyödyntämis-, käsittely- ja levitysvaihtoehtojen vaikutuksia lannan/lannoitevalmisteiden määriin ja ravinnepitoisuuksiin sekä vesistöjen ravinnekuormitukseen. Lisäksi ravinnekuormien vähentämiskeinoina on mahdollista tarkastella myös fosforia sitovien maanparannusaineiden käyttöä pelloilla.

Jätevedet

Sosiaalitoimien WC-vedet johdetaan umpisäiliöihin, jotka tyhjenetään kaupungin jätevedenpuhdistamolle. Kasvattamojen pesuvedet johdetaan betonisiin säiliöihin, jotka tyhjenetään pellolle lannoitteeksi.

Yhteysviranomaisen toteaa, että ohjeiden mukaan kalkkistabiloitua tai muulla hyväksyttävällä tavalla hygienisoitua jätevesilietettä voi levittää toiminnanharjoittajan omille pelloille. Jätevesiä ei kuitenkaan saa levittää metsään tai muualle maastoon sellaisenaan eikä edes käsiteltyinä.

Polttoaineet ja muut kemikaalit

Ohjelmassa todetaan, että tilalla on kasvattamoiden hakelämmityksen varajärjestelmänä toimivaa öljylämmitystä varten 10 000 litran suoja-altaallinen öljysäiliö. Tilan kemikaalivarasto sijaitsee lukittavassa kasvinsuojeluainevarastossa.

Selostuksessa tulee esittää esimerkkejä kasvattamotoiminnassa käytettävistä kemikaaleista, niiden varastointimääristä sekä vaarallisuudesta (esimerkiksi KemiDigi-palvelun avulla).

Vaikutukset ilmaan ja ilmastoon

Ilmapäästöistä suurimmat aiheutuvat ohjelman mukaan liikenteestä ja ammoniakkipäästöistä.

Hankkeesta aiheutuvat laskennalliset vuotuiset ammoniakkipäästöt ovat eri vaihtoehdoissa noin 21 t (VE0), 22 t (VE1) ja 45 t (VE2) (taulukko 3.10). Ammoniakkipäästöt on laskettu arvolla 0,08 kg NH₃/eläinpaikka/vuosi, joka on siipikarjan tai sikojen tehokasvatuksen parasta käytettävissä olevaa tekniikkaa (BAT) koskevien päätelmien mukainen ammoniakkipäästöraja-arvo broilereille.

VE2:n kokoinen broilerikasvattamo on 14-kertainen verrattuna ns. direktiivilaitoksen alarajaan (40 000 siipikarjapaikkaa), joten ammoniakkipäästöt ovat huomattavat verrattuna moniin muihin Suomessa toimiviin broilerikasvattamoihin. Selostuksessa on siksi tarpeen selvittää ja esittää suunnitellut ja mahdolliset jo toteutetut toimenpiteet ammoniakkipäästöjen vähentämiseksi. Niitä olisi hyvä verrata erityisesti BAT-päätelmien prosesseja ja toimintoja koskeviin tekniikkoihin. Lisäksi selostuksessa tulisi esittää arvio laskennallisten ammoniakkipäästöjen määrästä ilman lieventämiskeinoja ja esitettyjen lieventämiskeinojen kanssa (esim. päästöt ilman päästöjen vähentämiseen soveltuvaa laitteistoa poistohormeissa ja sen kanssa).

Selostuksessa tulee esittää suunnitellut ammoniakkipäästöjen tarkkailumenetelmät. Jos hankkeen suunnittelun tarkkuus mahdollistaa, voitaisiin tässä hyödyntää Suomen ympäristökeskuksen kehittämää päästölaskuria ([linkki](#)) ja esittää tulokset selostuksessa.

Ilmastovaikutusten arviointiin liittyvissä laskelmissa tulee huomioida kaikki merkittävät toimintaan kiinteästi liittyvät kasvihuonekaasujen lähteet kuten käytettävät rehut sekä kasvattamojen energiankulutuksen päästöt ja niiden vaikutukset kokonaispäästöihin. Selostuksessa tulee esittää myös päästöjen mahdolliset lieventämiskeinot.

Kasvattamoiden lämmitykseen tarvittava energia saadaan omasta hakelämpökeskuksesta sekä tarvittaessa varalla olevasta öljykattilasta. Selostuksessa on hyvä huomioida, että hakelämpökeskukseen ja varalla olevaan öljykattilaan sovelletaan keskisuurten energiantuotantoyksiköiden ja -laitosten ympäristönsuojeluvaatimuksia koskevaa asetusta. Asetuksessa säädetään mm. savupiipun korkeudesta, päästöraja-arvoista, käyttötarkkailusta ja kirjanpidosta. Ohjelman mukaan polttolaitoksessa muodostuva tuhka tyhjenetään peltoon lannoitteeksi. Selostuksessa tulee mainita, että tuhkan käytössä lannoitteena pellolla tai metsässä tulee ottaa soveltuvin osin huomioon maa- ja metsätalousministeriön asetus (nro 24/11) lannoitevalmisteista.

Vaikutukset kasvillisuuteen sekä eliöihin ja luonnon monimuotoisuuteen

Ohjelmassa kuvatus mukaisesti hanke sijoittuu Kokemäenjokilaakson luonnonsuojeluohjelma-alueelle. Lähin Natura-alue, Puurijärven ja Isosuon kansallispuisto (FI0200001) sijaitsee 0,5 km hankealueesta länteen. Lisäksi alueen poikki virtaa Kokemäenjoki, joka on oma Natura-alueensa (FI0200148). Hankkeella ei arvioida olevan välittömiä vaikutuksia kasvillisuuteen, eliöihin, luontoon ja luonnon monimuotoisuuteen, kun huomioidaan toiminnan luonne ja se, että kyse on olemassa olevasta toiminnasta. Luontovaikutusten arviointi pohjautuu jo tehtyihin selvityksiin kuten kaavoituksen yhteydessä tehtyihin luontoselvityksiin sekä saatuihin lausuntoihin.

Yhteysviranomaisen huomauttaa, että koska alueella ei ole asema- eikä yleiskaavaa, siellä ei ole myöskään tehty luontoselvityksiä kaavoja varten.

Uudet broilerikasvattamot sijoittuvat peltoalueelle muiden olemassa olevien rakennusten viereen. Hankkeen luontovaikutusten arviointi on huomioitu ohjelmassa pääsääntöisesti riittäväällä tavalla. Myös ehdotettu vaikutusalueen raja (noin 1-1,5 km:n säde hankealueesta) on yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan riittävä etäisyys arvioida broilerikasvattamojen toiminnan välittömiä vaikutuksia kasvillisuuteen ja luonnon monimuotoisuuteen.

Selostuksessa tulee kuitenkin selvittää mahdollisesti lisääntyvän ravinnekuorman vaikutus Loimijokeen ja Kokemäenjokeen ja sitä kautta mahdolliset vaikutukset Kokemäenjoen SAC Natura-alueeseen (FI0200148) ja sen suojeluperusteisiin.

Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen, aineelliseen omaisuuteen, maisemaan, kaupunkikuvaan ja kulttuuriperintöön

Ohjelman mukaan hankealue sijaitsee valtakunnallisesti arvokkaalla Kokemäenjokilaakson maisema-alueella ja Kokemäenjoen ja Loimijoen kulttuurimaisema-alueella. Koska kyseessä on olemassa oleva toiminta, ei sillä arvioida olevan toiminnan luonteen takia merkittävää vaikutusta yhdyskuntarakenteeseen, maankäyttöön, maisemaan tai kulttuuriperintöön.

Yhteysviranomaisen toteaa, että hanke sijoittuu valtakunnallisesti arvokkaalle Kokemäenjokilaakson maisema-alueella. Lisäksi Satakunnan vaihemaakuntakaavassa 2 valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt on osoitettu Museoviraston, vuoden 2010 alussa voimaan tulleen inventoinnin mukaisesti. Inventoinnissa ei enää ole mukana Kokemäenjoen ja Loimijoen kulttuurimaisemaa. Sen sijaan vaihemaakuntakaavassa 2 osoitetaan maakunnallisesti merkittävä Kokemäenjoen kulttuurimaisema, joka kattaa suunnittelualueella myös Loimijoen rantavyöhykettä. Selostusta tulee tältä osin tarkentaa tekstissä sekä kartoissa. Johtuen hankkeen sijainnista arvokkailla maisema-alueilla, tulee uusien rakennuksien maisemavaikutuksia selostuksessa arvioida ja havainnollistaa tarkemmin esimerkiksi kuvasovitteiden/havainnekuvien avulla.

Vaikutukset luonnonvarojen hyödyntämiseen

Ohjelman mukaan luonnonvarojen hyödyntämistä tarkastellaan lähinnä lannan hyötykäytön kautta. Yhteysviranomaisen katsoo, että selostuksessa tulee tarkastella luonnonvarojen käyttöä myös kuiviketurpeen käytön osalta. Lisäksi maa-ainesten käytöstä aiheutuvia vaikutuksia rakentamisen aikana sekä energian ja veden kulutusmääriä toiminnan aikana tulee arvioida.

Yhteisvaikutukset

Ohjelma ei sisällä esitystä yhteisvaikutusten arvioinnista. Selostuksessa on kuvattava muiden lähimpien eläintilojen sijainti ja arvioida toimintojen mahdollisia

yhteisvaikutuksia, esimerkiksi eläintautien leviämiseen liittyviä riskejä, hajuyhteisvaikutuksia sekä levitysalojen riittävyttä.

Toiminnan aikaiset riskit ja ympäristöonnettomuudet

Selostuksessa arvioidaan hankevaihtoehtojen riskejä ja ympäristöonnettomuuksien mahdollisuuksia sekä esitetään riskikohteet ja mahdollisen onnettomuustilanteen ympäristöpäästöt (ml. eläintaudit).

Selostuksessa tulee esittää myös, miten tilalla toimitaan poikkeustilanteissa, joissa esimerkiksi eläinten kuljetukset tilalta eivät toimi normaalisti, eläintaudin vuoksi joudutaan lopettamaan suuri määrä eläimiä tai tilalle kohdistuu eläinten tai lannan siirto rajoituksia. Ruokaviraston lausunnossa on esitetty tästä tarkemmin.

Lisäksi tulee arvioida, voiko erilaisista ongelmatilanteista aiheutua ympäristövaikutuksia lähiojiin ja sitä kautta Loimijokeen sekä vesiensuojelun että luonnonsuojelun kannalta.

Haitallisten vaikutusten vähentämiskeinot

Ohjelman mukaan YVA-menettelyssä saatavaa informaatiota hyödynnetään hankkeen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa ja haitallisia vaikutuksia vähennetään myös toteuttamisen jälkeisellä seurannalla ja valvonnalla.

Selostuksessa haitallisten vaikutusten lieventämiskeinot tulee esittää keskeisiksi todettujen ympäristövaikutusten osalta mahdollisimman konkreettisesti. Lieventämiskeinoina tulee esittää muitakin kuin lakisääteisiin rajoituksiin perustuvat toimet. Lieventämiskeinoja tulee esittää ainakin toimintojen sijoittelua, lannan peltolevitystä, BAT-tekniikkaa sekä poikkeustilanteiden ehkäisemistä ja niihin varautumista koskien.

Vesienhoidon tavoitteena on vesien hyvä tila. Selostuksessa tulee esittää ne toimenpiteet, joilla varmistetaan, ettei hanke lisää vesien kuormitusta ja heikennä kasvattamoiden ja lannan levitykseen käytettävien peltojen valuma-alueilla sijaitsevien vesistöjen ekologista tilaa. Kokonaisuutena arvioiden vesien tilan pitää kohentua siten, että vesien hyvä tila saavutetaan vesienhoitosuunnitelmassa asetetussa aikataulussa. Kuormituksen vähentämistoimia on esitetty voimassa olevassa lainsäädännössä, mutta Huittisten kaltaisilla kotieläintalouden keskittymäalueilla tarvitaan myös yleistä lainsäädäntöä tehokkaampia toimia. Riittävän lannanlevitysalan ja ympäristövaikutukset huomioivan levityksen lisäksi peltojen fosforikuormitusta on mahdollista vähentää mm. fosforia sitovien maanparannusaineiden, kuten kipsin ja rakennekalkin avulla. Selostuksessa on syytä ottaa soveltuvin osin huomioon myös kipsin ja rakennekalkin käytön mahdollisuudet. Lisätietoa kipsin ja rakennekalkin käytöstä löytyy ([linkki](#)) ja peltojen fosforitilanteesta ([linkki](#)). Lannan levitysalojen arvioinnissa voi hyödyntää KOTOMA-hankkeen tarinakarttaa ([linkki](#))

Lisäksi selostuksessa tulee esittää arvio keskeisimpiin ympäristövaikutuksiin (esim. lanta, ammoniakkipäästöt) kohdistuvien lieventämiskeinojen vaikutuksesta verrattuna siihen, että niitä ei käytetä.

Toiminnan vaikutusten seuranta

Ohjelman mukaan selostukseen laaditaan ehdotus hankkeen vaikutusten seurantaan. Seurantaohjelman osat ovat käyttö-, päästö- ja vaikutustentarkkailu. Suunnitelma

yksityiskohtaisesta tarkkailun järjestämisestä laaditaan ympäristölupavaiheessa ja hyväksytetään viranomaisilla.

Yhteysviranomaisella ei ole tähän lisättävää.

Epävarmuustekijät ja oletukset

Ohjelmassa on tunnistettu, että vaikutusten arviointiin liittyy epävarmuustekijöitä johtuen lähtötietojen tarkkuudesta, laskennallisista epävarmuustekijöistä, moniulotteisten asioiden arvottamisesta, mallien välisistä eroista ja arvioinnin ajankohdasta.

Selostuksessa tulee tuoda esille selkeästi, miten arviointiin sisältyvät oletukset ja epävarmuudet vaikuttavat vaikutusarvioihin (ns. herkkyystarkastelu), jotta niiden merkitystä voidaan arvioida.

Vaihtoehtojen vertailu

Ohjelman mukaan hankevaihtoehtojen positiivisia ja negatiivisia ympäristövaikutuksia verrataan nykytilaan vertailutaulukon avulla. Arvioitaessa vaikutusten merkittävyyttä hyödynnetään ympäristöhallinnon YVA-ohjeita ja otetaan huomioon vaikutusten ominaisuudet, ympäristön nykytilanne ja kehityssuunnat, tavoitteet ja normit sekä sidosryhmien näkemykset.

Yhteysviranomaisen pitää suositeltavana sitä, että vertailussa käytetään havainnollistavia menetelmiä, kuten vaikutusten merkittävyyden ja suuruuden ristiintaulukointia ja värikoodeja. Vertailu on tärkeä tehdä riittävän tarkasti ja systemaattisesti, jotta eri vaihtoehtojen ympäristövaikutusten merkittävyys ja erot saadaan näkyviin ja perusteltua lukijalle.

Olisi erittäin hyvä, jos selostuksessa hyödynnettäisiin IMPERIA-hankkeen kehittämää ARVI-työkalua ja sen arviointikriteeristöä ([linkki](#)). Yhteisen työkalun käyttö eri YVA-hankkeissa lisää vaikutusten merkittävyyden ja vaihtoehtojen arviointien vertailukelpoisuutta, systemaattisuutta ja läpinäkyvyyttä. IMPERIA:n menetelmässä vaikutuksen merkittävyyttä arvioidaan *vaikutuskohteen herkkyyden* (osatekijät: lainsäädännöllinen ohjaus, yhteiskunnallinen merkitys, alttius muutoksille) ja *muutoksen suuruuden* (osatekijät: muutoksen voimakkuus ja suunta, alueellinen laajuus ja ajallinen kesto) avulla. Kutakin kriteeriä arvioidaan asteikolla "Ei muutosta", "Vähäinen", "Kohtalainen", "Suuri" ja "Erittäin suuri", joka kattaa sekä myönteisen että kielteisen suunnan.

Suunnitelma osallistumisesta ja tiedottamisesta

Suunnitelma tiedottamisen ja osallistumisen järjestämisestä (luku 2.6) on asianmukainen. Sidosryhmille on varattu riittävä mahdollisuus esittää mielipiteensä tai lausuntonsa hankkeesta joko kirjallisesti tai suullisesti yleisötilaisuudessa. On tärkeää ottaa palaute aidosti huomioon hankkeen ympäristövaikutusten riittäväksi selvittämiseksi.

Yhteenveto ja ohjeet jatkotyöhön

Arviointiohjelmasta saa hyvän käsityksen arviointimenettelyn suunnitellusta kohdentamisesta ja käytettävistä menetelmistä. Ohjelma on tiivis, havainnollinen ja helppolukuinen sekä jäsennykseltään toimiva. Ohjelma sisältää myös keskeiset käsitteet kattavan sanaston.

Arviointiohjelmaan perustuvalla ympäristövaikutusten arviointimenettelyllä saadaan riittävä kuva hankkeen keskeisistä vaikutuksista, kun arviointia tarkennetaan edellä kuvatuilla tavoilla. Tarkennustarpeet liittyvät erityisesti toiminnan sijoittumiseen tulvariskialueelle ja lannan ja jätevesien käsittelyyn ja ilmapäästöihin. Lisäksi tulee tarkemmin huomioida maakuntakaavassa osoitetut aluevaraukset ja suunnittelumääräykset sekä uusien rakennusten maisemavaikutukset.

YVA-menettelyn seuraavassa vaiheessa tehtävässä YVA-selostuksen tulee sisältää YVA-lain 19 §:ssä ja YVA-asetuksen 4 §:ssä edellytetyt tiedot. Selostuksesta tulee löytyä vastaukset myös yhteysviranomaisen lausunnossa ja muissa lausunnoissa esitettyihin keskeisiin kysymyksiin. Selostuksessa tulee ympäristövaikutukset, muut kuvaukset ja arvioinnin tulokset esittää mahdollisimman selkeästi, yleistajuisesti ja havainnollisesti. Tämä on tärkeää erityisesti toimintojen ja vaikutusten kuvauksessa sekä vaihtoehtovertailussa. Esitettävän kuvallisen ja kartta-aineiston tulee laadukasta ja monipuolista.

Esitettyjen selvitysten laatiminen ja hankkiminen ovat hankkeesta vastaavan tehtäviä. Arvioinnin aikana tulee tarpeen mukaan pitää yhteyttä Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukseen ja muihin asiantuntijaviranomaisiin.

5. LAUSUNNON NÄHTÄVILLÄOLO

Menettelyn aikana saadut alkuperäiset lausunnot arkistoidaan Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen sähköiseen asianhallintajärjestelmään. Yhteysviranomaisen lausunto lähetetään tiedoksi lausunnon antajille.

Yhteysviranomaisen lausunto ja arviointiohjelma ovat nähtävillä 5.2.2020 alkaen ympäristöhallinnon verkkosivuilla osoitteessa www.ymparisto.fi/harkalantilaYVA sekä Huittisten kaupungin verkkosivuilla yhden kuukauden ajan.

6. SUORITEMAKSUN MÄÄRÄYTYMINEN JA MAKSUA KOSKEVA OIKAISUVAATIMUS

Tämän asian käsittelystä peritään valtion maksuperustelain (150/1992) ja valtioneuvoston asetuksen (1372/2018) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuosina 2019 ja 2020 perusteella 4 000 euroa.

Maksu määräytyy asetuksen liitteen maksutaulukon mukaisesti: YVA-lain 18 §:ssä tarkoitettu yhteysviranomaisen lausunto arviointiohjelma suppeassa hankkeessa (5-10 henkilötyöpäivää). Tähän maksupäätökseen haetaan oikaisua Varsinais-Suomen ELY-keskukselta. Ohje oikaisuvaatimuksen tekemisestä on liitteenä.

7. YVA-MENETTELYSSÄ SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (252/2017)
Valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (277/2017)
Valtion maksuperustelaki (150/1992)

Valtioneuvoston asetus elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuosina 2019 ja 2020 (1372/2018)

8. ASIAKIRJAN HYVÄKSYNTÄ

Asian on esitellyt ylitarkastaja Erika Liesegang ja ratkaissut vastualueen johtaja Olli Madekivi. Asiakirja on hyväksytty sähköisesti, mistä on tehty merkintä asiakirjan viimeiselle sivulle.

Liitteet	Ohje maksua koskevaan muutoksenhakuun
Jakelu	Hankkeesta vastaava Konsultti
Tiedoksi	Etelä-Suomen aluehallintovirasto Lausunnonantajat

MAKSUA KOSKEVA MUUTOKSENHAKU

Maksua koskeva muutoksenhaku

Maksuvelvollisella, joka katsoo, että maksun määräytymisessä on tapahtunut virhe, on oikeus vaatia siihen oikaisua Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta (ELY-keskus). Oikaisuvaatimus on toimitettava ELY-keskukselle kuuden (6) kuuden kuukauden kuluttua maksun määräämisestä. Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava oikaisua vaativan nimi, asuinpaikka ja postiosoite, vaatimus maksun muuttamiseksi sekä oikaisuvaatimuksen perustelut.

Oikaisuvaatimus on oikaisuvaatimuksen tekijän ja oikaisuvaatimuksen muun laatijan omakätisesti allekirjoitettava. Jos ainoastaan laatija on allekirjoittanut oikaisuvaatimuksen, siinä on mainittava myös laatijan nimi, asuinpaikka ja postiosoite. Oikaisuvaatimus voidaan toimittaa ELY-keskukseen myös sähköisessä muodossa. Kun sähköisessä asiakirjassa on riittävät tiedot lähettäjistä, sähköistä asiakirjaa ei tarvitse täydentää allekirjoituksella eikä myöskään ns. sähköistä allekirjoitusta tarvita.

Oikaisuvaatimukseen on liitettävä maksun määräämisen perusteena oleva asiakirja alkuperäisenä tai jäljennöksenä.

Omalla vastuullaan oikaisuvaatimuksen voi lähettää postitse tai lähetin välityksellä. Kirjallinen oikaisuvaatimus on jätettävä postiin tai sähköinen oikaisuvaatimus lähetettävä siten, että se ehtii perille oikaisuvaatimusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.

Varsinais-Suomen ELY-keskuksen yhteystiedot:

Sähköposti: kirjaamo.varsinais-suomi@ely-keskus.fi

Postiosoite: PL 236, 20101 TURKU

Käyntiosoitteet:

Itsenäisyydenaukio 2, 20800 TURKU

Valtakatu 12, 28100 PORI

Aukioloaika: 8.00-16.15

Maksupäätökseen sovelletut oikeusohjeet

Valtion maksuperustelaki (150/1992)

Valtioneuvoston asetus (1372/2018) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työvoima- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuosina 2019 ja 2020

Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003)

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (252/2017)

Tämä asiakirja VARELY/5532/2019 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument VARELY/5532/2019 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Liesegang Erika 05.02.2020 12:49

Ratkaisija Madekivi Olli 05.02.2020 13:51